

ПОКОЛЕНИЯТА В БЪЛГАРСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

ЦЕННОСТЕН ПОРТРЕТ

проф. д.с.н. Цветан Давидков

резултати от емпиричното социологическо изследване
НАЦИОНАЛНА И ОРГАНИЗАЦИОННИ КУЛТУРИ – 2021

Логика на изложението

- Уводни бележки
- Резултати от изследвания
- Поколенчески „разрези“
- Възможни приложения

За ценностите

- Значимост – „важност“ – смисъл
- Да се предпочита едно състояние на нещата пред друго
- Съ-относителен характер на ценностите (ние приписваме значимост) – субектно – обектно отношение
- Фактор за **устойчивост – промяна**

За ценностите

- „Сила“ (на убеждения / вярвания / предположения / ...)
- Правилно – полезно – добро - ...
- Стабилизираща роля / обединяване - разделяне / мотивиране /
- Ориентири и стандарти на очаквано / желано поведение (например в нормативната етика)

За ценностите

- Идентификация - самоидентификация
- Очертаване на културни граници
- Ценностната „оптика“ като изследователски подход за типологизиране

Ценностите в организационното поведение

- Ценности – **поведение** в организационен контекст
- Ценности и **ръководна дейност**
- Ценности и **индивидуални различия** на работното място
- ... - **кариерна** ориентация ...
- „**Ценностна матрица**“ – професионални качества – кое е „по-важно“?

Защо ценностите са важни? – възможно обобщение

потребности	очаквания	убеждения / вярвания	изисквания / претенции
интереси	мотиви	дейност	субект - обект
цели	култура / и	поведение	правила / норми
предпочитания	избор/и	роли	нагласи

Какво представяме?

ЕСИ НАЦИОНАЛНА И ОРГАНИЗАЦИОННИ КУЛТУРИ

1995

2001

2008

2014

2021

377

1200

1200

900

2651

ИНДИКАТОРИ за трудови ценности

В КАКВА СТЕПЕН ЗА ВАС Е ВАЖНО РАБОТАТА, С КОЯТО СЕ ЗАХВАЩАТЕ, ДА ВИ ПРЕДЛАГА:	1 - много важно	2 – важно	3 – колкото важно, толкова и маловажно	4 – не е важно	5 – никак не е важно
• <u>Предизвикателства</u> – да Ви носи чувството за лични постижения	1	2	3	4	5
• Възможността да живеете на <u>желано</u> от Вас и семейството Ви <u>място</u>	1	2	3	4	5
• Високи <u>доходи</u>	1	2	3	4	5
.....	1	2	3	4	5

Координатна система

- Средните стойности попадат в интервала 1,00 – 5,00; 1,00 – всички ИЛ посочват отговора **много важно**; 5,00 – всички ИЛ избират отговора **никак не е важно**.
- Дължина на скалата – 400 единици (стотни);
- Всички отговори се разполагат в интервала [1,48 – 1,99] – дължина на скалата – 0,51 (**13% от дължината на скалата**);
- Като цяло оценките са концентрирани в **първата четвъртина** на скалата (1,00 – 5,00).

ИЕРАРХИЯ на трудови ценности (2021) – общ ценностен портрет (1)

В КАКВА СТЕПЕН ЗА ВАС Е ВАЖНО РАБОТАТА, С КОЯТО СЕ ЗАХВАЩАТЕ, ДА ВИ ПРЕДЛАГА: (моля, срещу всеки въпрос отбележете своята оценка като заградите една от цифрите)	Средна стойност на индикатора	Ранг
• Възможност да работите с хора, които добре си сътрудничат	1,4826	1
• Добри служебни взаимоотношения с прекия Ви ръководител	1,5257	2
• Възможности за добър баланс между работата и личния Ви живот	1,5575	3
• Добро планиране и организиране на работата	1,5609	4

ЙЕРАРХИЯ на трудови ценности (2021) – общ ценностен портрет (2)

В КАКВА СТЕПЕН ЗА ВАС Е ВАЖНО РАБОТАТА, С КОЯТО СЕ ЗАХВАЩАТЕ, ДА ВИ ПРЕДЛАГА: (моля, <u>срещу всеки въпрос</u> отбележете своята оценка като заградите една от цифрите)	Средна стойност на индикатора	Ранг
• Високи доходи	1,6043	5
• Възможност за обучение или за подобряване на уменията Ви и придобиване на нови умения	1,6051	6
• Добро социално осигуряване	1,6332	7
• Да използвате максимално собствените си умения и способности в работата	1,6337	8

ИЕРАРХИЯ на трудови ценности (2021) – общ ценностен портрет (3)

В КАКВА СТЕПЕН ЗА ВАС Е ВАЖНО РАБОТАТА, С КОЯТО СЕ ЗАХВАЩАТЕ, ДА ВИ ПРЕДЛАГА: (моля, <u>срещу всеки въпрос</u> отбележете своята оценка като заградите една от цифрите)	Средна стойност на индикатора	Ранг
• Подходящо работното време и възможност да отсъствате при необходимост	1,6436	9
• Предизвикателства – да Ви носи чувството за лични постижения	1,6483	10
• Възможността да живеете на желано от Вас и семейството Ви място	1,6572	11
• Заслужено признание за добре свършена работа	1,6927	12

ЙЕРАРХИЯ на трудови ценности (2021) – общ ценностен портрет (4)

В КАКВА СТЕПЕН ЗА ВАС Е ВАЖНО РАБОТАТА, С КОЯТО СЕ ЗАХВАЩАТЕ, ДА ВИ ПРЕДЛАГА: (моля, срещу всеки въпрос отбележете своята оценка като заградите една от цифрите)	Средна стойност на индикатора	Ранг
• Подходяща за Вас длъжност (работна позиция)	1,6957	13
• Подходящи правила в организацията	1,7173	14
• Възможност за развитие и издигане в работата	1,7467	15
• Възможност да влияете върху важните за Вас неща	1,7782	16

ИЕРАРХИЯ на трудови ценности (2021) – общ ценностен портрет (5)

В КАКВА СТЕПЕН ЗА ВАС Е ВАЖНО РАБОТАТА, С КОЯТО СЕ ЗАХВАЩАТЕ, ДА ВИ ПРЕДЛАГА: (моля, <u>срещу всеки въпрос</u> отбележете своята оценка като заградите една от цифрите)	Средна стойност на индикатора	Ранг
• Достатъчно свободно време	1,7915	17
• Добри физически условия за работа – достатъчно пространство, подходящо обзавеждане, осветление и др.	1,8051	18
• Сигурност , че ще можете да работите за тази организация толкова дълго, колкото желаете	1,8125	19
• Възможност за самостоятелност	1,9194	20

ИЕРАРХИЯ на трудови ценности (2021) – общ ценностен портрет (6)

В КАКВА СТЕПЕН ЗА ВАС Е ВАЖНО РАБОТАТА, С КОЯТО СЕ ЗАХВАЩАТЕ, ДА ВИ ПРЕДЛАГА: (моля, <u>срещу всеки въпрос</u> отбележете своята оценка като заградите една от цифрите)	Средна стойност на индикатора	Ранг
• Желани работни задачи	1,9890	21

Трудови ценности – възраст на ИЛ

(тест за наличие на връзка – sig.)

Предизвикателства (.008)	Социално осигуряване (.012)	Развитие (.000)	Баланс: работа – личен живот (.051)	Желани работни задачи (.316)
Желано място (.032)	Признание (.000)	Ръководител (.001)	Влияете върху важните неща (.407)	
Високи доходи (.002)	Физически условия (.445)	Умения (.100)	Подходяща длъжност (.000)	
Сътрудничество (.233)	Самостоятелност (.002)	Свободно време (.323)	Правила в организацията (.005)	
Обучение (.357)	Сигурност (.028)	Работно време (.000)	Добро планиране и организиране (.592)	

Разрез 1 НЕПОДВЛАСТНИ НА ВРЕМЕТО И ВЪЗРАСТТА

Трудова ценност (критерий: много важно + важно - % от отговорилите) + sig	До 20 г	21-30	31-40	41-50	51-60	Повече от 60	Средно за категорията	Разлика между максимална та и минималната стойност
• Сътрудничество (.233)	93	92	92	94	94	93	93	2
• Обучение (.357)	91	90	92	92	88	91	91	4
• Физически условия (.445)	82	82	85	87	86	82	84	5
• Свободно време (.323)	88	86	85	84	83	79	85	9
• Влияете върху важните неща (.407)	87	86	89	88	88	84	88	5
• Добро планиране и организиране (.592)	89	93	94	94	92	93	93	5
• Желани работни задачи (.316)	83	78	81	80	77	82	80	5
• Умения (.100)	92	91	94	93	95	95	93	4

Разрез 2 ТИПИЧНИ РАЗЛИЧИЯ С „УЧЕБНИКАРСКО“ ОБЯСНЕНИЕ

Трудова ценност (много важно + важно) + sig	До 20 г	21-30	31-40	41-50	51-60	Повече от 60	Средно за категорията	Разлика между максималната и минималната стойност
• Високи доходи (.002)	98	94	94	93	88	88	93	10
• Социално осигуряване (.012)	93	90	92	90	89	79	90	14
• Развитие (.000)	96	92	89	79	73	72	86	24
• Работно време (.000)	94	92	90	90	82	67	89	27
• Баланс : работа – личен живот (.051)	94	94	93	92	91	84	93	10
• Подходяща длъжност (.000)	97	93	91	88	88	79	90	18

Разрез 3 ДРУГИ СЛУЧАИ

Трудова ценност (много важно + важно) + sig	До 20 г	21-30	31-40	41-50	51-60	Повече от 60	Средно за категорията	Разлика между максималната и минималната стойност
• Признание (.000)	82	86	90	88	89	75	87	15
• Самостоятелност (.002)	78	78	85	82	78	72	81	13
• Предизвикателства (.008)	92	90	93	89	88	96	91	8
• Правила в организацията (.005)	84	87	92	90	92	91	90	8
• Желано място (.032)	88	89	89	90	84	86	89	6
• Сигурност (.028)	85	80	86	86	81	81	84	6
• Ръководител (.001)	92	90	95	94	93	91	93	5

Приложения – 2 примера

- **Ценностен профил** (значимост / удовлетвореност)
- Синтетични измерители на културата / интерпретации – **Иинд**

БЛАГОДАРЯ ВИ

tzvetandavidkov@feb.uni-sofia.bg

Начин на позоваване: Давидков, Ц. (2022) ПОКОЛЕНИЯТА В БЪЛГАРСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ (ЦЕННОСТЕН ПОРТРЕТ) - доклад пред Международната научно-практическа конференция УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ (30 септември 2022, Варна, Икономически университет)

Това може да Ви интересува

Цветан Давидков

ИЗСЛЕДВАНИЯ ВЪРХУ КУЛТУРИТЕ

КУЛТУРНИ ОРИЕНТИРИ
НА УПРАВЛЕНИЕТО

